A historical painting depicting a battle scene. In the foreground, soldiers on horseback are engaged in combat, with some on the ground. A wooden cart and barrels are scattered on the ground. In the background, a city with a large cathedral is visible under a cloudy sky.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

*Кирило
Розумовський
(1728—1803рр.)*

Кирило Розумовський

Олексій Розумовський

Єлизавета Петрівна

РЕФОРМИ РОЗУМОВСЬКОГО СУДОВА

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СУД

2 ГЕНЕРАЛЬНИХ СУДДІ

ВИБОРНІ ОСОБИ: ВІД
ОДНОГО ДО ПОЛКУ

ЗЕМСЬКИЙ
СУД

ПІДКОМОРСЬКИЙ
СУД

ВІЙСЬКОВА І ОСВІТНЯ

- Однакове озброєння - рушниця, шабля, спис
- Однакова уніформа-синій мундир із червоним коміром, білі штани й різнокольорові шапки
- Упорядковувалась і вдосконалювалась артилерія
- В полках відкривались школи для навчання козацьких дітей
- Мав наміри відкрити університети в Києві та Батурині

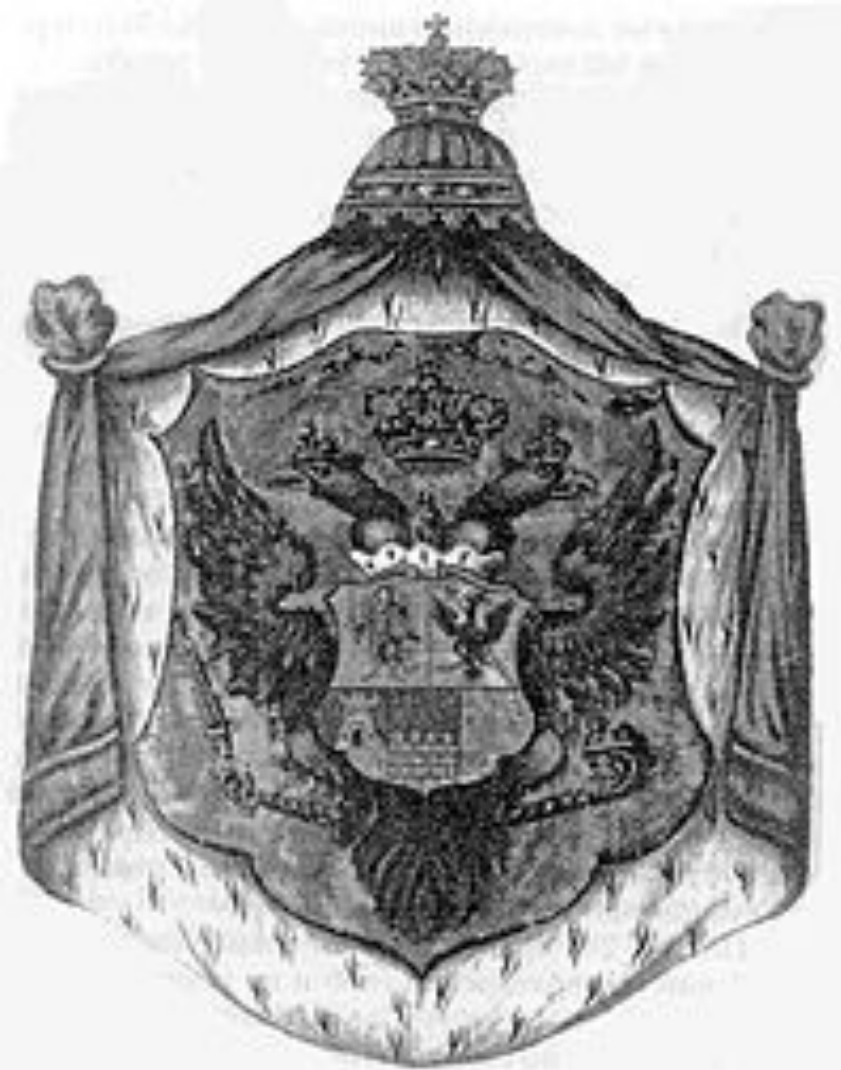

1764р.-
остаточна
ліквідація
ГЕТЬМАНСТ-
ва

Остаточна ліквідація автономії України

1764р. - створення
Другої Малоросійської
колегії, яку очолив
граф *Петро Рум'янцев*

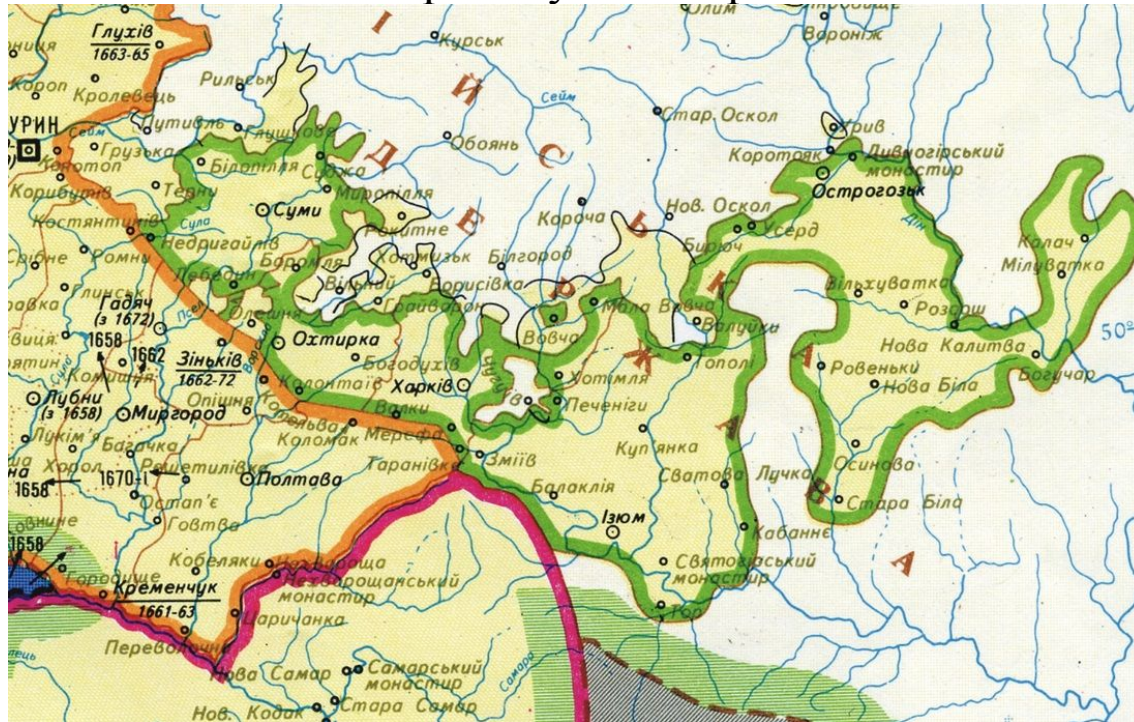

Основні заходи:

- ❖ **1765** -ліквідовано козацькі полки на Слобожанщині
- ❖ **1765-1769** — Генеральний опис Малоросії
- ❖ **1775**—остаточно зруйновано Запорозьку Січ
- ❖ **1783** — остаточне закріпачення селян
- ❖ **1785**—на Україну поширено «Жалувану грамоту дворянству»

Ліквідація козацького устрою на Слобожанщині

У 1765 р. царський уряд скасував полково-сотенний устрій Слобожанщини. На землях краю було створено *Слобідсько-Українську губернію*.

1781р.- на землях Лівобережної Гетьманщини було утворено
Малоросійське генерал-губернаторство

Київська
губернія

1. *Голтвянський*
2. *Градизький*
3. *Золотоніський*
4. *Київський*
5. *Козелецький*
6. *Лубенський*
7. *Миргородський*
8. *Остерський*
9. *Переяславський*
10. *Пирятинський*
11. *Хорольський*
повіт

Чернігівська
губернія

1. *Чернігівський,*
2. *Березинський,*
3. *Борзенський,*
4. *Гадяцький,*
5. *Глинський,*
6. *Городницький,*
7. *Зеньківський,*
8. *Лохвицький,*
9. *Ніжинський,*
10. *Прилуцький,*
11. *Роменський повіт*

Новгород-Сіверська
губернія

1. *Глухівський;*
2. *Конотопський;*
3. *Коропський;*
4. *Кролевецький;*
5. *Мглинський;*
6. *Новгород-Сіверський;*
7. *Новоміський;*
8. *Погарський*
9. *Сосницький*
10. *Стародубський;*
11. *Суразький повіт*

В 1783 р. указом Катерини II на Лівобережжі та Слобожанщині запроваджувалось *кріпацтво*

ЖАЛОВАННАЯ ГРАМОТА
ДВОРЯНСТВУ

СЪ ПРИОВЩЕНІЕМЪ КЪ ОНОЙ

- 1) Указа въ 15^й день Марта 1801 года состоявшагося: о возстановленіи выбора чиновниковъ въ Уѣздные и Земскіе Суды на точной силѣ и основаніи Учрежденій о Губерніяхъ;
- 2) Высочайшаго Манифеста во 2^й день Апрѣля 1801 года состоявшагося: о утвержденіи всѣхъ правъ и преимуществъ въ Грамотѣ Дворянства содержащихся;
- 3) Высочайше-конфирмованнаго отъ Сената доклада въ 5^й день Мая 1801 года: о возстановленіи правъ и преимуществъ Дворянства.

И

ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ

СЪ ПРИОВЩЕНІЕМЪ

- 1) Высочайшаго Манифеста во 2^й день Апрѣля 1801 года состоявшагося: о утвержденіи Городоваго Положенія и Грамоты Городамъ во всей ея силѣ.
- 2) Высочайше-конфирмованнаго отъ Сената доклада въ 3^й день Іюня 1801 году: о возстановленіи правъ и преимуществъ содержащихся въ данной городамъ грамотѣ.

ВЪ МОСКВѢ,
въ Типографіи Правительствующаго Сената,
1801 года.

1785р. — на Україну

поширено

«Жалувану грамоту
дворянству»:

козацька старшина

зрівнялася в правах із

російським

дворянством

Історичне значення Гетьманщинининин

1. Проіснувала 115 років і відіграла важливу роль у формуванні Української держави.
2. Захистила український народ від асиміляції, експлуатації та національно-релігійних утисків з боку польської влади.
3. Не зважаючи на втручання російських чиновників, ключові посади в Гетьманщині обіймали саме українці.
4. Гетьманщина створила умови для остаточного становлення українського народу, розвитку його мови та культури.
5. Чимало нащадків козацької старшини стали видатними українським діячами, які продовжили боротьбу за відновлення української державності.

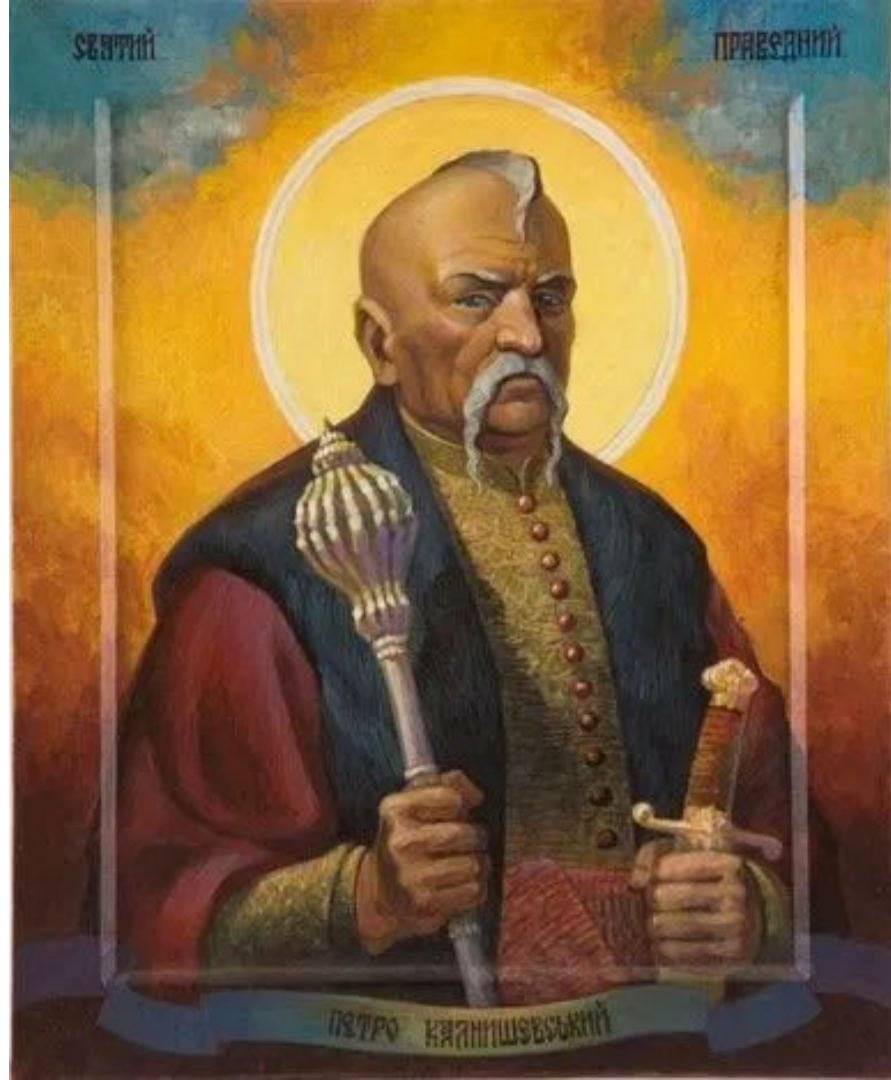
Причини ліквідації Запорізької Січі

- неможливість існування фермерського господарства в рамках феодально-кріпосницької системи Російської імперії
- існування республіканського демократичного устрою Запорізької Січі не могло співіснувати з монархічною системою управління в імперії
- в більшості випадків Січ була колискою національно-визвольних рухів
- Січ втратила своє *воєнно-стратегічне значення*, натомість імперія прагнула поглинути козацькі землі

генерал Петро
Текелія

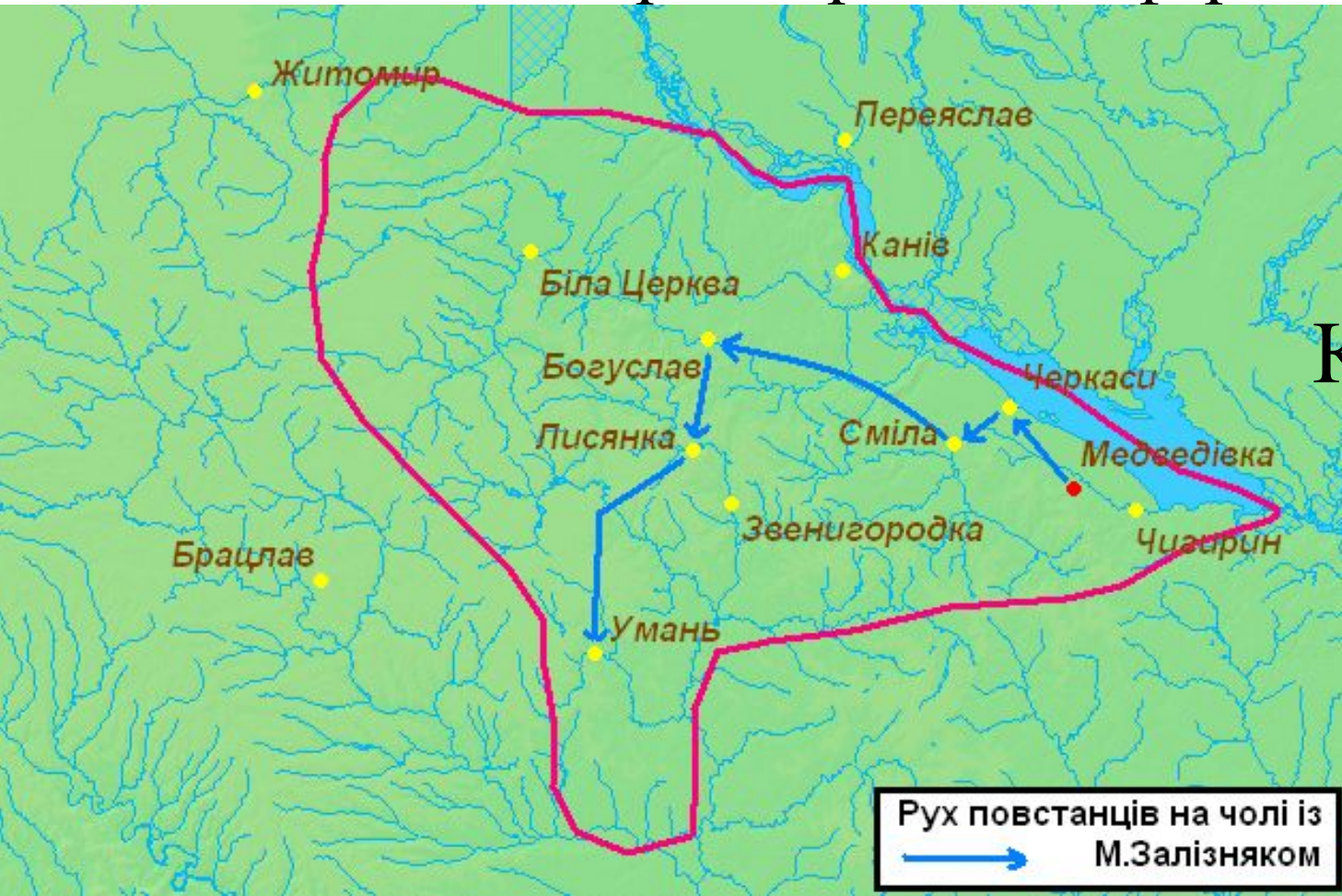
Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі

Перший великий гайдамацький виступ 1734 р. на чолі з козаком *Верланом* охопив територію Брацлавщини та частини Волині.

ПРИЧИНА: 1768 р. - Барська конференція

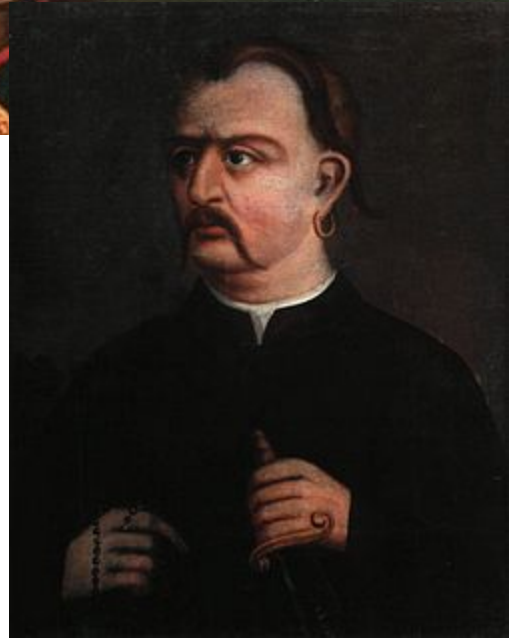
1768р.
Коліївщина

Іван Гонта
(Червень 1768
— 26 червня
1768)

Максим Залізняк
(Травень 1768 — 1
липня 1768)

Опришки - Галичина, Буковина, Закарпаття- 30 рр. 18ст.

Основний район дії загону Довбуша

Місця пов'язані з Довбушем та його діяльністю

Головні походи Довбуша

Австро-Угорщина

Румунія

Річ Посполита

Російсько-турецька війна 1768—1774 років — одна з ключових за значенням воєн між Російською й Османською імперією

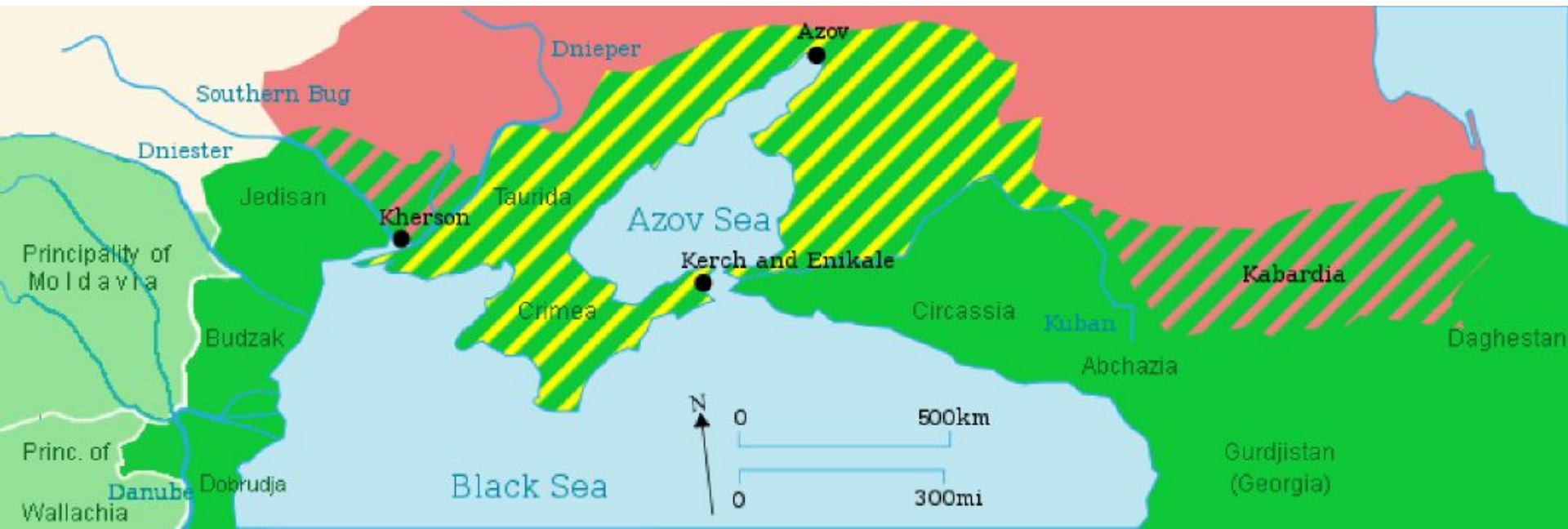

Кючук-Кайнарджійський мирний договір 1774р.

В умовах миру:

- була прописана незалежність від [Османської імперії](#) кримських татар, кубанських тощо, що залишаються у віданні султана тільки у справах віросповідання;
- Російська імперія утримує за собою [Керч](#), [Єні-Кале](#), [Азов](#) і [Кінбурн](#), [Кабарду](#) на Кавказі, пониззя [Дніпра](#);
- російські торговельні кораблі в османських водах користуються тими ж привілеями, що і французькі та британські;
- за Російською імперією признається право захисту і заступництва християн в [дунайських князівствах](#) ([Молдовське князівство](#) та [Волощина](#));
- Дозвіл на проходження російських суден через [Дарданели](#);
- Будівництво православної церкви у [Константинополі](#).

Османська імперія втратила Кримське ханство, якому вона була вимушена надати незалежність. Ханство, було номінально незалежним, фактично було залежне від Російської імперії і було офіційно анексовано Росією в 1783. Також Російська імперія отримала, узбережжя Азовського моря, але не мала права на будівництво фортець на узбережжі та каботажне плавання.

Російсько-турецька війна 1787-1791 років

Ясський мирний договір 1791 р.

ИМПЕРАТРИЦА И САМОДЕРЖИЦА

Всероссийская.

и прочая, и прочая, и прочая.

Объявляемъ всенародно.

Оподчасъ вынужденно противъ вооруженна неправедно на Россіи отъ Порты Османской устремленнаго, всему Свѣту извѣстно, сколь тяжке въ сію четирихлѣтнюю войну удары нанесла Турецкія славы и храбрости войскъ НАШИХЪ, на сушѣ, на водахъ, въ Европѣ, въ Азіи всегда побѣдающихъ. Не о семъ однакожъ нынѣ вѣдаемъ НАШИМЪ любимо-вѣрнымъ подданнымъ; но что пакыи подвиги мужества и добродѣтели, врожденныхъ сыновъ Россіи, оскрѣпили и пакыи воцеленный миръ и паче премоужающей вышши пользы Отечества. Сама Порты Османской принуждена была искать онаго, зря побѣнные войска своей армии и мнѣтца опшпортирива уде области НАШИМИ завоеваніями. По средному НАМЪ человеколюбиво и отвра-ценно отъ пролившя крови, предложеіе пакыо было принято. По тому Верховный Визирь Юсуфъ Паша прислалъ въ НАШУ армию къ Генералу-фельдмаршалу Князю Григорію Александровичу Потемкину, Таврическому своимъ Полномочнымъ для постановленія мирныхъ договорѣвъ. Но какъ къ крайнему присорбю НАШЕМУ въ шечни сей перего-вора, Богу угодно было смерливо кончить жизнь упомянуто НАШЕГО Генерала-фельдмаршала, прославившаго службу свою НАМЪ и Оте-честву сплавнымъ умомъ, искусствомъ, усердіемъ, ревностию и знаме-нитыи ми далъ блага общоу дѣлами; но мы вѣбрили и угодили оудли совершить оную НАШЕМУ Двѣдцатишестилѣтнему Тайному Собранию Графу Безбородку, который съ упомянутымъ Верховнымъ Визиремъ чрезъ взаимныхъ Полномочныхъ въ Молдавіи въ городѣ Яссахъ успа-вожденный пѣд ихъ руководствомъ Трактатъ вѣчнаго мира Декатря 29 го минушаго 1791 года заключили, и на оный отъ НАСЪ и отъ Турецкаго Султана Селма III даныя шераселенныя ратификаци раз-мѣняли обуюдо.

Надаяя при семъ ко всенародному свидѣнію новыи Трактатъ заключеннаго мира, надѣемся, что всякъ познеть изъ онаго важность выгоды Имперіи и частныя пользы для НАШИХЪ подданныхъ ибѣвъ приобрѣтениныхъ. Ибо іс, всѣ приобретениа къ безпачности предѣ-ловъ Государства, мереплаваніе и широгота на водахъ Турецкихъ, кощрме асепавили мы Имперіи Россійскій Кайоркиселенный миромъ и послѣдовашими за нынѣ постановленіями, подтвержденны и при семъ замиреніи во всей ихъ силѣ; а съерхъ того же, вся Турецкая земля съ населеніями на оной между рѣкъ Буга и Днѣпра уступлена НАШЕЙ Державѣ. Подвинувъ предѣлы Россіи на рѣку Днѣпръ, которая отъ нынѣ съетъ границу обуюдо НАШЕЙ и Турецкой Имперіи, получасъ мы чрезъ свободное водоходство по сей рѣкѣ новыи способости къ разпро-

край своевольствіи, оубо оныи не имѣли чина въ случаѣ не получе-спаваянъ скорое удовлещвореніе съ пѣвѣ, чпо въ случаѣ не получе-ния онаго чрезъ пладота; сама плашнѣмъ убытки изъ казенъ своей. Та-кимъ образомъ петрлада хощимъ, а безпачность въ той справѣ жи-вущимъ НАШИМЪ подданнымъ съблани. 4 с. Производасе подъ фла-гомъ НАШИМЪ торговое плаваніе по Средиземному морю, не имѣло до-нынѣ полной безопасности, будучи не рѣко обезпачовано нападѣнiami отъ грабительствующихъ варярекихъ Кантоновъ Алжирскаго, Тунис-скаго и Трипольскаго; но и въ семъ важномъ пунктѣ Хранитъ честныи и выгоды НАШЕГО флага населовимъ Трактатомъ Османскагои Порты переняла на себя, обязасетъ властью своего обуюдана хощимъ, и ежели они преступили бы когдѣ о шомъ повѣдѣнія ея, возматра-данъ отъ себя причиненныи убытки.

Таковыи выгоды Отечеству, а сердцу НАШЕМУ, пишимъ, какъ блага народнаго всегда желающому, радость приноситъ вновь заклю-ченный миръ съ Турецкою.

Возрадимъ о немъ, любасно вѣрноподданнеи жертвы хваламъ и благо-даренія Населасному Богу милующему Россію яко благоуднн что съ НАМИ непрерывно видимъ. Для принесенія же оныхъ шораселенно ево Храмовъ Господнихъ во имя Имперіи НАШЕЙ, извѣстимъ мы день и обуюднмъ о шомъ повѣдѣніемъ. Давъ въ Санктпетербургѣ, февраля 23 дня въ дѣно отъ Рождества Христова 1792 с. Царствования же НАШЕГО Всероссийскаго въ прадасасе, а Таврическаго въ дѣаше.

На подлинномъ подписано
собственною ЕЯ ИМПЕРА-
ТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА
рукою тако:

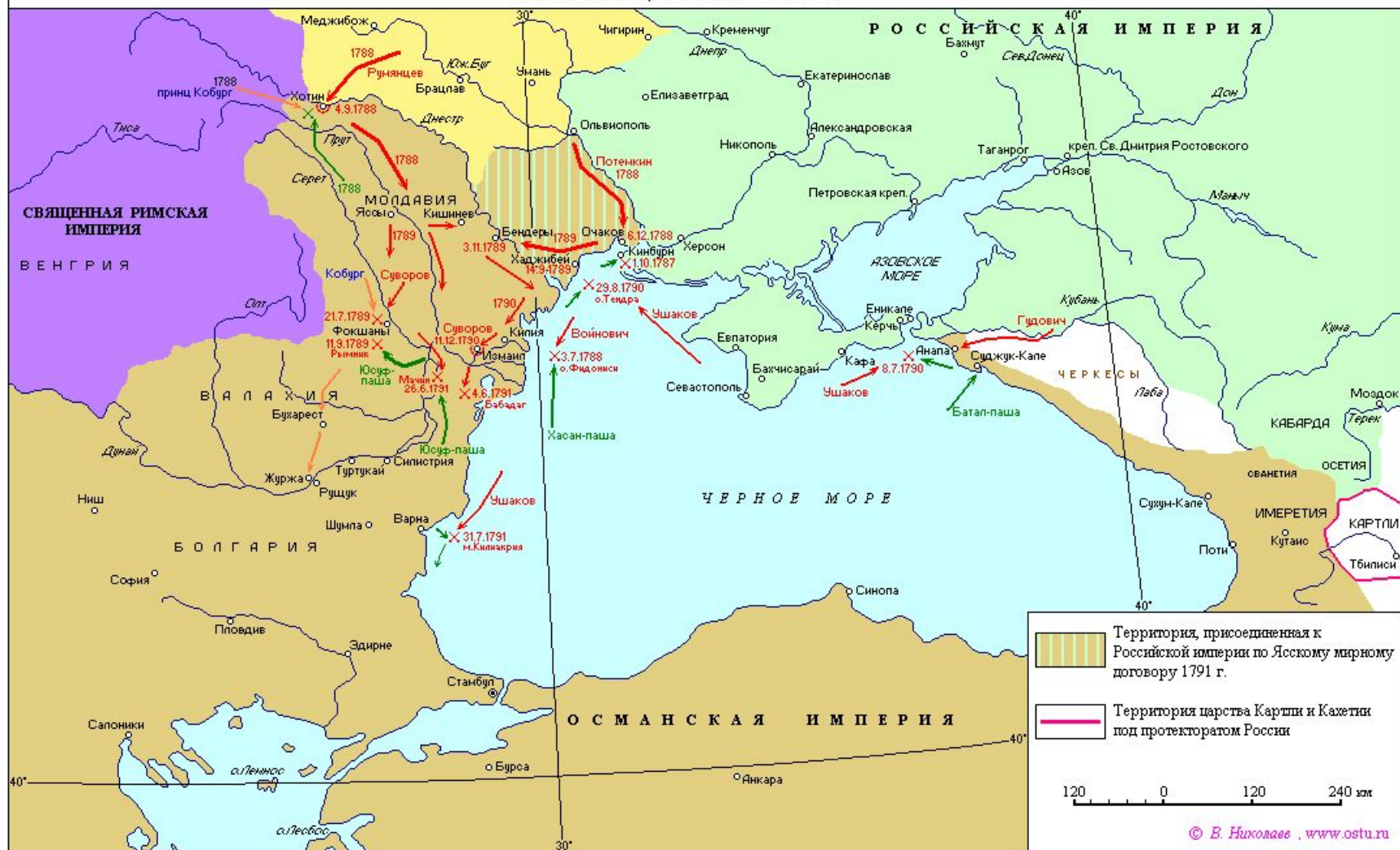

Печатанъ въ Санктпетер-
бургѣ при Сенатѣ февраля
25 дня 1792 года.

ЕКАТЕРИНА.

180
469/180

РУССКО - ТУРЕЦКАЯ ВОЙНА 1787 - 1791 гг.

Поділи Речі Посполитої

Хронологія

Наслідки

Перший поділ – 1772 р.

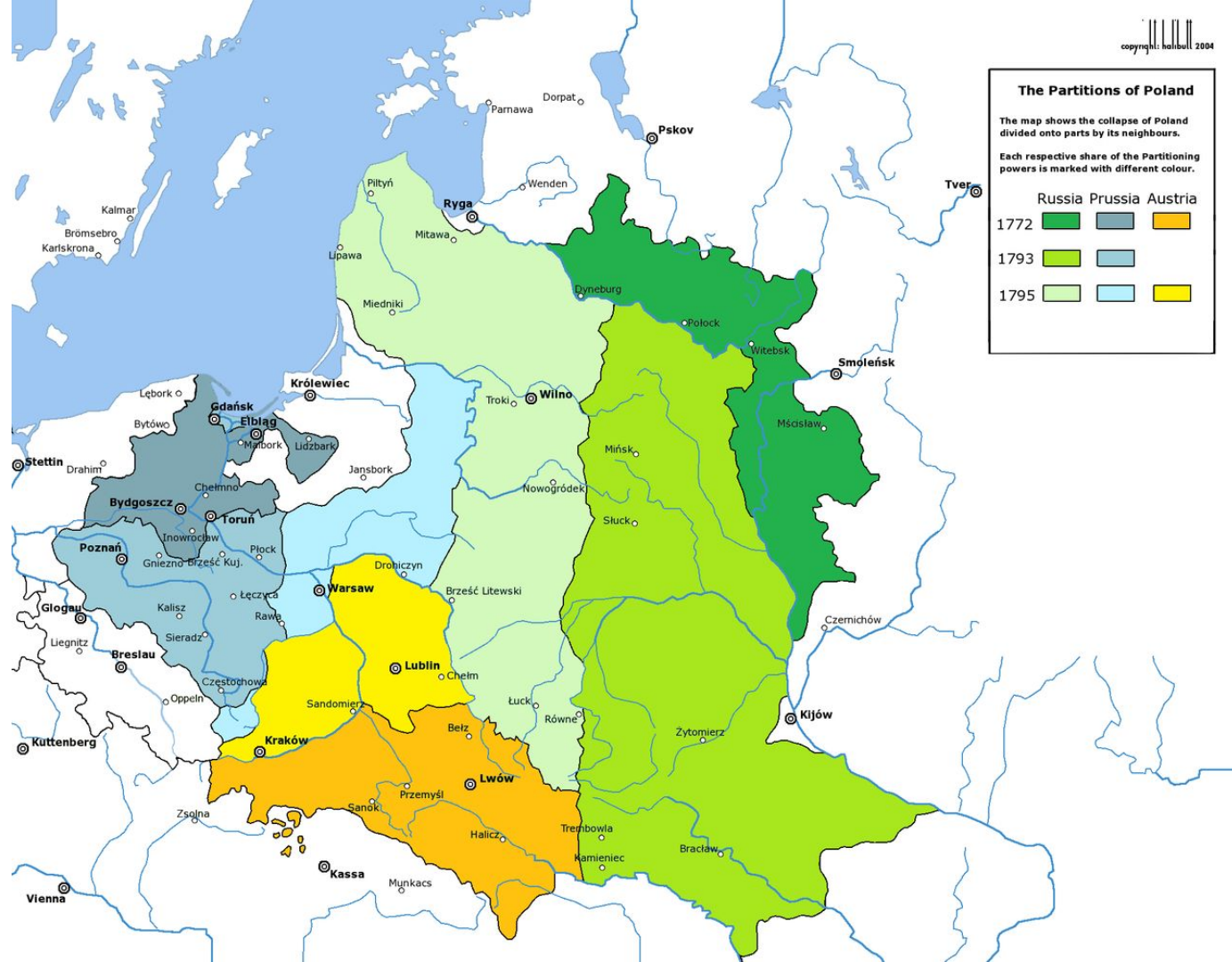
Росія встановила контроль над білоруськими землями; **Австрія** – Галичина, частина Волинського та Подільського воєводства; **Пруссія** – північно-західні землі з Гданськом.

Другий поділ – 1793 р.

Росія – Київщина, Брацлавщина, Поділля, Східна Волинь, білоруські землі; **Пруссія** – Великопольща та частина Мазовії;

Третій поділ – 1795 р.

Австрія – Краків, Холмщину, Південне Підляшшя; **Росія** – Литва, Курляндія, Західна Білорусь та Західна Волинь; **Пруссія** – частину Підляшшя й Мазовецьких земель з Варшавою, а також частину Жемайтії.

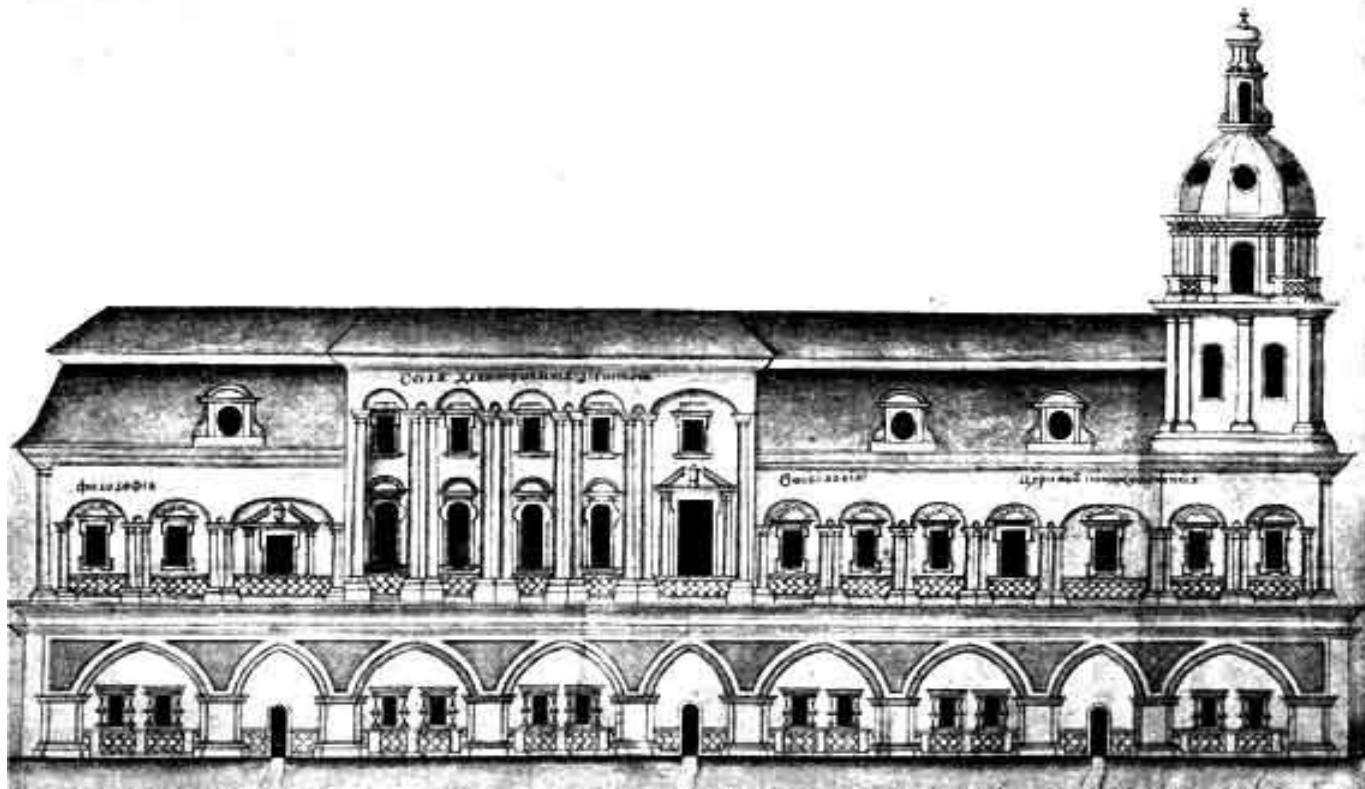

1770
-
1780

Назва реформи	Марія - Терезія	Йосиф II
Адміністративна реформа	створення Державної ради й Центрального суду; Чехія і Австрія були об'єднані під владою одного канцлера; створення постійної армії; введення загального податку на прибуток; прийняття нового цивільного та кримінального кодексів;	Скасування права провінційних станових зборів; Посилено владу канцлерів; Зрівняння в правах всіх земель; Запровадження в судах та адміністраціях німецької мови;
Аграрна реформа	Селяни отримали право викупувати свої наділи; Тривалість панщини – 3 дні;	Скасування особистої залежності селян 1780-1782рр.
Релігійна реформа	Визнання рівних прав католицької та уніатської церков; Отримання віруючими однакових прав	Підпорядкування церкви державі; Змінення церковних обрядів; Конфіскація земель і майна; Скоротив кількість монастирів та ченців
Реформа освіти	запровадження загальної освіти; відокремлення освіти від церкви.	Церковні школи переорієнтовано на світське навчання

У 1829 р. Києво-Могилянську академію було перетворено на типовий для Російської імперії духовний навчальний заклад.

Г. Сковорода (1722—1794 рр.) — майбутній видатний філософ, гуманіст, просвітитель, поет, педагог, музикант.

У філософських роздумах велику увагу Г.Сковорода приділяв тому, як людина може стати щасливою. На його думку, для цього потрібно пізнати самого себе й займатися в житті тим, що людині природно відповідає. Одним із головних джерел творчості Г. Сковороди була українська дійсність другої половини XVIII ст. Імовірно, саме тому філософ стверджував, що *найвищим досягненням людини є воля*, і треба за будь-яку ціну забезпечувати особисту незалежність. Це переконання зустріло різке засудження тих, хто гнобив українських селян. Вихід з існуючого становища філософ убачав не в активній боротьбі, а в униканні ненависного світу зла, розуміючи під ним прагнення до непотрібного збагачення і пригноблення інших. Велику роль в усуненні існуючого зла, на думку Г. Сковороди, могла відіграти освіта.

Просвітитель вірив у безмежні можливості людського розуму. *«Не розум від книжок, — стверджував він, — а книжки від розуму».*

М. Березовський (1745—1777), Д. Бортнянський (1751—1825) та А. Ведель (1767—1808)

АРХІТЕКТУРА

*собор св.
Юра у
Львові
(1747-1762
рр.)*

ТОП-ТУР
Львів
top-tour.lviv.ua

